

CZU: 378.147.88

STAGIUL DE PRACTICĂ – ELEMENT IMPORTANT PENTRU EXPERIENȚA DE ÎNVĂȚARE ACADEMICĂ A STUDENȚILOR

Irina CARAUȘ

Universitatea de Stat din Moldova

Astăzi înțelegem mai bine ca oricând că trăim într-o lume în continuă schimbare. Pentru confruntarea cu viitorul, sistemele de învățământ și de formare profesională, în general, cel de formare a cadrelor didactice, în particular, trebuie să fie adaptate pentru a oferi o bază largă de cunoștințe și pentru a dezvolta competențe necesare vieții active. Stagiile de practică sunt o primă încercare de integrare în domeniul optat, oferă un contact direct și profund cu lumea profesională care presupune aflarea, pe durata mai multor săptămâni, într-o companie sau instituție, acestea devenind „umbra” angajaților. Acestea sunt concepute ca fiind, în mod primordial, un instrument de dobândire a unor competențe și abilități practice de către tinerii specialiști și studenți.

Cuvinte-cheie: stagiul de practică, învățare prin experiență.

INTERNSHIP – AN IMPORTANT ELEMENT FOR THE STUDENTS 'ACADEMIC LEARNING EXPERIENCE

Today we understand better than ever that we live in a constantly changing world. In order to confront the future, education and training systems, in general, the teacher training, especially, needs to be adapted to provide a broad knowledge base and to develop the skills necessary for active life. Internships are the first attempt of integration in the chosen field. They provide a direct and profound contact with the professional world which involves who for several weeks in a company or institution, becoming the "shadow" of the employees. They are designed primarily as a tool for acquiring practical skills and abilities by young specialists and students.

Keywords: internship, learning by experience.

Introducere

Într-un context de învățământ, cu o filosofie cu orientare puternic pragmatică, pentru care cunoașterea înseamnă aplicare, utilizare și rezolvare de probleme, o cunoaștere teoretică, disociată de capacitatea de acțiune și de a aplica, nu este de ajuns pentru a produce asimilarea de cunoștințe.

O astfel de filosofie este favorabilă dezvoltării învățământului în contact strâns cu realitatea, învățământ pus în serviciul promovării dezvoltării economice și social-culturale. Un învățământ care acordă prioritate cunoașterii și acțiunii, ceea ce presupune transformarea cunoașterii în acțiune și transformarea acțiunii în cunoaștere. E imperios deci să se pregătească studenții în așa manieră, încât să poată face față problemelor practice cu care se vor confrunța mai târziu în activitatea lor profesională. Adică, să stăpânească de fapt competențe intelectuale și profesionale pe măsura cerințelor unei societăți întemeiate pe cunoaștere, pe „științificizarea” activității specifice diferitelor domenii.

Abordarea științifică a problemei

Cercetările cu privire la stagiile de practică afirmă că acestea reprezintă situațiile care pun studenții în lumea reală, îi implică în rezolvarea de probleme, dezvoltă gândirea critică și abilitățile retorice care sunt îmbunătățite în mediul nonacademic [1].

O serie de studii au explorat valoarea experiențelor de stagiul pentru studenți, care pot fi separate în șase principale categorii:

1. *Experiența actuală de învățare* – de ex., îmbunătățește păstrarea pe termen lung a materialului învățat, oferindu-i un sentiment mai mare de realizare [2];

2. *Beneficiile academice* – de ex., programul academic acordă o semnificație mai mare studenților [3] și totodată planurile de învățământ sunt actualizate și revizuite [4].

3. *Beneficii în carieră* – de ex., minimizează șocul cultural atunci când studenții se integrează pe piața muncii ca profesioniști cu normă întreagă [5];

4. *Beneficii de autoactualizare sau autodezvoltare*, de ex., studenții obțin un sentiment mai bun de conștientizare a atuurilor și punctelor asupra cărora au de lucrat după ce intră în contact cu aspectele practice ale „lunii reale” [6];

5. *Beneficii de marketing / promoționale* – de ex., construiește rețele sociale cu cei de pe piața muncii [7];

6. *Beneficii de responsabilitate socială* – de ex., îmbunătățește capacitatea instituțiilor de angajament și contribuție asupra comunității [8].

În cele din urmă, experiențele de stagiu pot depăși presupusele deficiențe, cum ar fi lipsa de informații specifice domeniului, acest proces numit uneori „reducerea deficitului teoretic” [9]. Dincolo de formarea abilităților, stagiile contribuie, de asemenea, la socializare și la dezvoltarea culturii profesionale [10], îmbunătățește decizia de carieră și percepția eficacității de sine [11]. În același timp, alte cercetări au indicat că stagiile reduc șocul realității pentru studenți [12].

Învățarea prin experiență oferă studenților ocazia și mediul pentru a experimenta activitățile industriei și funcțiile care au legătură directă cu aplicarea cunoștințelor teoretice. În procesul de învățare experiențială există două obiective:

1. Cunoașterea particularităților unui anumit subiect.
2. Identificarea punctelor forte și a slăbiciunilor în calitate de cursant.

Învățarea prin experiență este un proces care are rădăcini la începutul secolului al XX-lea și este încapsulată într-o varietate de domenii, inclusiv educația cooperativă și stagiile (de exemplu, Dewey, 1938, Lewin, 1952). Aristotel a spus odată: „Lucrurile, pe care trebuie să le învățăm înainte de a le face, le învățăm făcându-le”. David A. Kolb a contribuit la popularizarea ideii de învățare experiențială făcând referire la lucrările lui John Dewey, Kurt Lewin și Jean Piaget.

Kolb a dezvoltat cea mai cuprinzătoare definiție, sugerând că învățarea „este procesul prin care cunoașterea este creată din experiența directă, adică „a învăța din experiență” [13]. Apoi a clarificat rolul experienței concrete în cadrul procesului de învățare, identificând celelalte trei moduri de învățare: observație reflectivă, conceptualizarea abstractă și experimentarea activă, susținând că reflecția este cel mai important element pentru internalizarea cunoașterii. Reflecția, conform lui Kolb, ajută la definirea experienței atunci când studenții sunt capabili să le conecteze de sine stătător cu obiectivele lor de învățare.

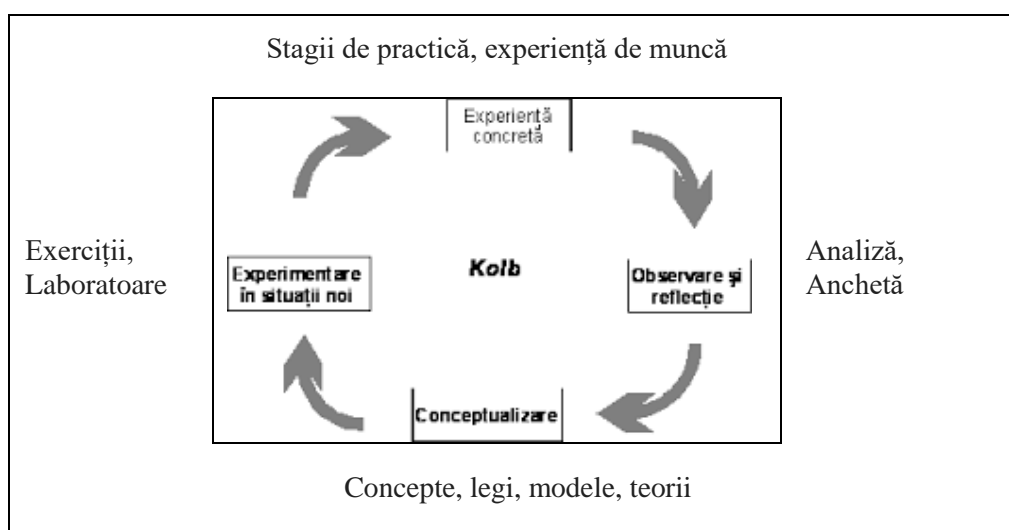

Fig.1. Modelul lui Kolb, învățarea experiențială.

Eyler sugerează că educația combinată cu experiența poate îmbunătăți învățarea academică a studenților, deoarece oferă o înțelegere mai profundă a domeniului, poate stimula capacitatea individului pentru gândirea critică și aplicarea cunoștințelor în situații complexe și ambigue, îmbunătățește capacitatea de a se angaja, de a învăța pe tot parcursul vieții, inclusiv de a învăța la locul de muncă [14].

Există un argument puternic pentru a susține ideea că experiența structurată a învățării poate îmbunătăți experiența de stagiul dacă este eficient încorporat și utilizat în cadrul experienței de învățare mai largi. Cadrul propus, modificat de Kolb, are ca scop să producă o schimbare conștientă prin îmbunătățirea stagiului de practică pentru a minimiza sau elimina problemele și deficiențele acestuia, revelată de revizuire și de stadiul actual al cunoașterii cu experiența tuturor părților interesate [15].

Este important să realizăm că stagiul este doar un element, evident, unul foarte important pentru experiența de învățare academică a studenților. Cu toate acestea, absența celorlalte trei etape, în special observarea reflectorizantă, diminuează substanțial calitatea acestei experiențe. Astfel, evidențiem patru stadii legate de stagiul care se interconectează cu cele patru moduri de învățare ale lui Kolb. Aceste etape sunt:

[A] *Angajarea* – studentul se implică în practici reale de stagiul.

[B] *Examinarea post a stagiului și reflecția*. În literatura de specialitate se menționează că „... practicile de stagiul existente oferă stagiilor stimulente mici de a reflecta, formal sau informal, asupra experienței lor, de a integra experiența nou-dobândită cu teoriile și de a aplica în mod activ aceste teorii și concepte în experiențe de învățare” [4]. Reflecția este un fenomen foarte personal, în care unii indivizi s-ar putea simți amenințați sau neinspirati să se angajeze într-o manieră structurată și formală.

O componentă integrală a procesului de revizuire și reflecție este evaluarea de către studenți a tuturor componentelor stagiului. Imediat după terminarea experienței, stagiarii ar trebui să participe la un seminar post-stagiul sau la sesiune de dezbateri. Scopul principal este de a evalua experiența generală și de a le furniza o oportunitate stagiilor care tocmai și-au terminat stagiul de practică pentru a reflecta și a-și împărtăși experiențele cu ceilalți. Ar fi bine dacă studenții care urmează abia să realizeze un stagiul de practică să fie invitați să participe la conferințele sau la seminarele de totalizare. O astfel de interacțiune va ajuta studenții din primul an să-și formeze o imagine realistă cu privire la natura și cerințele stagiilor care urmează. Printre altele, seminarul de totalizare cuprinde subiecte, precum: evaluarea practicilor de stagiul ale studenților, feedback de la studenți și coordonatorul de stagiul, discuție asupra problemelor identificate pe parcursul acestuia, reflecții personale formale care permit studenților să descrie modul în care experiența lor de practică le-a consolidat dezvoltarea personală și profesională, o evaluare a programului de studii și a activităților din cadrul stagiului (Ce au învățat studenții? Ce probleme au întâlnit? Modul în care problemele au fost rezolvate sau pot fi rezolvate în viitor?) și feedback general cu întrebările elevilor, comentariile, impresiile, observațiile și reacțiile în ceea ce privește experiența lor. Coordonatorii ar trebui să dezvolte instrumente de evaluare, atât cantitative, cât și calitative, care va permite stagiilor să evalueze, în confidențialitate strictă, organizația gazdă și sprijinul primit de la instituția lor de învățământ. Un rezumat al acestor evaluări ar trebui să fie disponibil tuturor părților interesate de stagiul.

[C] *Asimilarea*. În această fază, studenții stagiari încearcă să integreze teoriile academice cu cunoștințele dobândite în timpul stagiului pentru a identifica relevanța sau discrepanțele dintre teorie și practică. Cu toate acestea, o relație ambiguă între teorie și practică este de natură să pună la îndoială valoarea studiilor teoretice. Unele acțiuni legate de stagiul care ar putea aduce acest proces este revizuirea curriculei pentru a se interconecta cu practicile studenților. O astfel de legătură ar putea să minimalizeze decalajul perceput între teorie și practică.

[D] *Planificarea* pentru activități de învățare experimentală. Înainte de plasare în instituție a studenților, instituția de învățământ ar trebui să dezvolte un *cadru sau un model* care să guverneze practica actuală și să ofere o claritate conceptuală pentru toate părțile implicate. Printre altele, acest cadru ar trebui să includă:

1. Misiunea, scopul și obiectivele stagiilor de practică. Acestea trebuie (a) să fie realiste prin reflectarea caracteristicilor mediului particular, (b) să răspundă nevoilor tuturor părților interesate implicate și (c) să păstreze integritatea academică a programului respectiv.

2. Un set clar de condiții privind stagiul și criteriile de eligibilitate pe care studenții trebuie să le îndeplinească pentru a participa la un stagiul. Opinia, potrivit căreia toți studenții, indiferent de rezultatul academic, ar trebui să participe la un stagiul este, cel mai bine, problematică. Trebuie să înțelegem că un stagiul este o componentă integrală a dezvoltării studentului în cadrul mediului academic; de aceea, legătura sa cu celelalte componente este crucială. Experiența de învățare trebuie să fie reală și relevantă, studenților oferindu-li-se oportunități de dezvoltare atât ca persoane, cât și ca profesioniști. Angajamentul față de stagiul este sporit atunci când studentul este implicat încă de la început în etapa de planificare, unde ideea de „învățare orientată spre student” devine o chestiune tangibilă și utilă.

Concluzii

Din cele relatate conchicem că a fi un bun profesionist înseamnă a fi competent în ceea ce faci, iar lucrul acesta vine din cunoștințele acumulate și din dorința de a le transpune cât mai eficient în practică. În condițiile diversității și schimbărilor rapide, piața muncii accentuează fenomenul necorespunderii cererilor activității profesionale cu capacitățile și competențele indivizilor. De aceea, stagiile de practică sunt o necesitate stringentă în contextul sistemului educațional. Ele îți oferă o unică perspectivă privind profesia pe care ai ales-o și reprezintă o experiență benefică oricărui student în formare. Toate acestea se pot dezvolta alături de teorie, prin practica efectuată de student, care se bazează pe un ansamblu integrat de cunoștințe, deprinderi și atitudini ce permit acestuia, în fața unei categorii de situații, de a se adapta, de a rezolva probleme și de a realiza proiecte.

Referințe:

1. MATTHEWS, C., & ZIMMERMAN, B.B. Integrating service learning and technical communication: Benefits and challenges. In: *Technical Communication Quarterly*, 1999, p.383-404.
2. BUSBY, G.D., & GIBSON, P. Tourism and hospitality internship experiences overseas: A British perspective. In: *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 2010, no9(1), p.4-12.
3. THIEL, G.R., & HARTLEY, N.T. Cooperative education: A natural synergy between business and academia. In: *SAM Advanced Management Journal*, 1997, no62(3), p.19-24.
4. BEGGS, B., ROSS, C.M., & GOODWIN, B. A comparison of student and practitioner perspectives of the travel and tourism internship. In: *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 2008, no7(1), p.31-39.
5. COCO, M. Internships: A try before you buy arrangement. In: *SAM Advanced Management Journal*, 2000, no65(2), p.41-47.
6. TONCAR, M.F., & CUDMORE, B.V. The overseas internship experience. In: *Journal of Marketing Education*, 2000, no22(1), p.54-63.
7. WALO, M. Assessing the contribution of internship in developing Australian tourism and hospitality students' management competencies. In: *Asia-Pacific Journal of Cooperative Education*, 2001, no2(1), p.12-28.
8. THIEL, G.R., & HARTLEY, N.T. Cooperative education: A natural synergy between business and academia. In: *SAM Advanced Management Journal*, 1997, no62(3), p.19-24.
9. HERR, E.L., & CRAMER, S.H. *Career guidance and counseling throughout the lifespan: Systematic approaches*. 2nd ed. Glenview, IL: Scott-Foresman, 1988.
10. TOVEY, J. 2001. Building connections between industry and university. Implementing an internship program at a regional university. In: *Technical Communication Quarterly*, 2001, no10(2), p.225-239.
11. BROOKS, L., CORNELIUS, A., GREENFIELD, E., & JOSEPH, R. The relation of career-related work or internship experiences to the career development of college seniors. In: *Journal of Vocational Behavior*, 1995, p.332-349.
12. PAULSON, S.K., & BAKER, H.E. An experiential approach to facilitate anticipatory socialization. In: *The International Journal of Organizational Analysis*, 1999, p.365-378.
13. C.M. Reasserting the Philosophy of Experiential Education as a Vehicle for Change in the 21st Century. In: *The Journal of Experiential Education*, 1999, no22(2), p.91-98.
14. EYLER, J. The power of experiential education. In: *Liberal Education*, 2009, no95(4), p.24-31.
15. KOLB D. *Experiential learning*. London: Prentice Hall, 1984.
16. ZOPIATIS, A. Hospitality internships in Cyprus: A genuine academic experience or a continuing frustration? In: *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 2007, no19(1), p.65-70.

Date despre autor:

Irina CARAUȘ, doctorandă, Școala doctorală Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: irinacaruash@gmail.com

Prezentat la 18.05.2018